

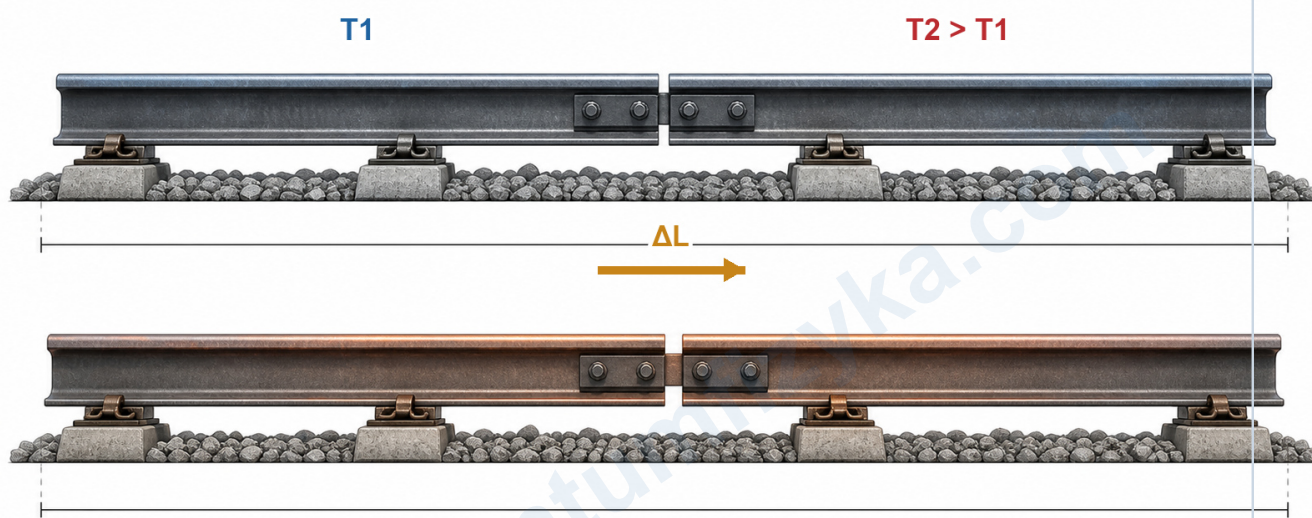
Termodynamika, zestaw numer 1

1

Szyna wydłużona przez słońce

rozszerzalność liniowa

Stalowa szyna ma długość 2,00 m w temperaturze -20°C . Jak bardzo wydłuży się po ogrzaniu do 130°C ? Przyjmij współczynnik rozszerzalności liniowej stali $\alpha = 12 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$.

2

Zegar z wahadłem w upalny dzień

rozszerzalność i okres wahadła

Długość stalowego wahadła zegara wzrasta wskutek ogrzania o 30 K. Przyjmij $\alpha = 12 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$. Oblicz względną zmianę okresu i opóźnienie zegara po jednej dobie, zakładając $T \propto \sqrt{L}$.

3

Otwór w rozgrzanej płycie**rozszerzalność powierzchniowa**

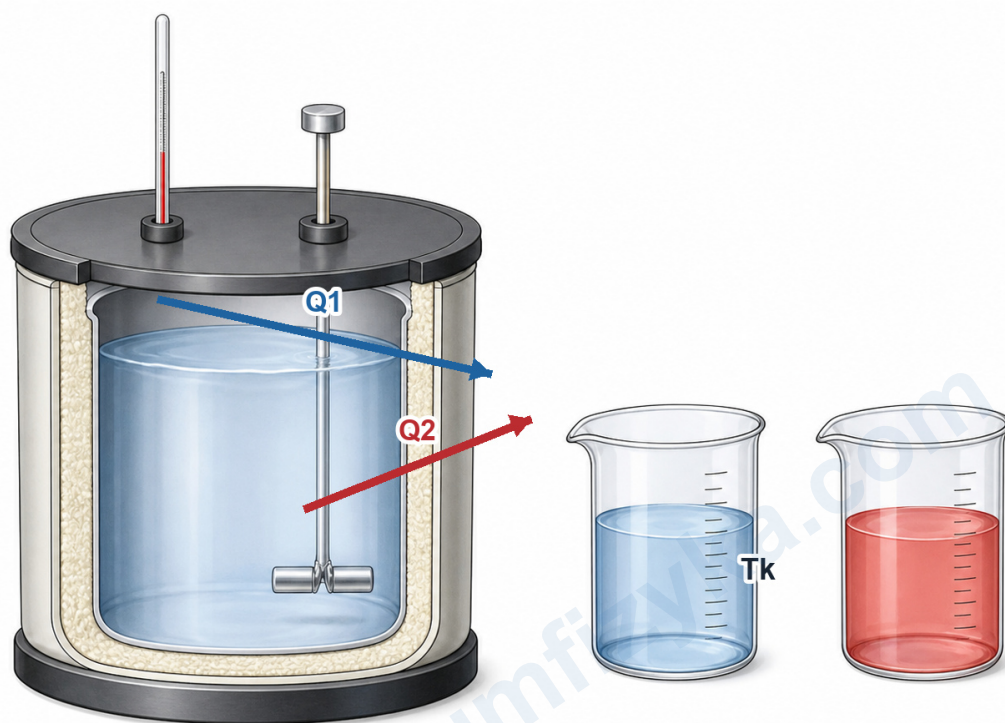
W aluminiowej płycie znajduje się okrągły otwór o średnicy 20,00 mm w 20°C. Płytę ogrzano do 220°C. Oblicz nową średnicę otworu. Przyjmij $\alpha_{Al} = 23 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$.

4

Mieszanie dwóch porcji wody**bilans cieplny**

Zmieszano 0,50 kg wody o temperaturze 80°C z 1,00 kg wody o temperaturze 20°C w izolowanym naczyniu. Oblicz temperaturę końcową.

5

Lód wrzucony do wody**topnienie i bilans cieplny**

Do 0,50 kg wody o temperaturze 20°C wrzucono 0,10 kg lodu o temperaturze 0°C. Oblicz stan końcowy i temperaturę mieszaniny. Przyjmij $c_W = 4200 \text{ J/(kg}\cdot\text{K)}$, a ciepło topnienia lodu 334 kJ/kg.

6

Para ogrzewa wodę**skraplanie i bilans cieplny**

Do 0,50 kg wody o temperaturze 20°C wprowadzono 0,020 kg pary wodnej o temperaturze 100°C. Naczynie jest izolowane. Oblicz temperaturę końcową. Przyjmij $c_W = 4200 \text{ J/(kg}\cdot\text{K)}$, ciepło parowania 2,26 MJ/kg.

7

Grzałka z utratami energii**moc, sprawność i ciepło właściwe**

Grzałka o mocy 1,0 kW grzewa 2,0 kg wody od 20°C do 80°C. Tylko 80% energii elektrycznej trafia do wody. Oblicz czas grzewania. Przyjmij $c_W = 4200 \text{ J/(kg}\cdot\text{K)}$.

8

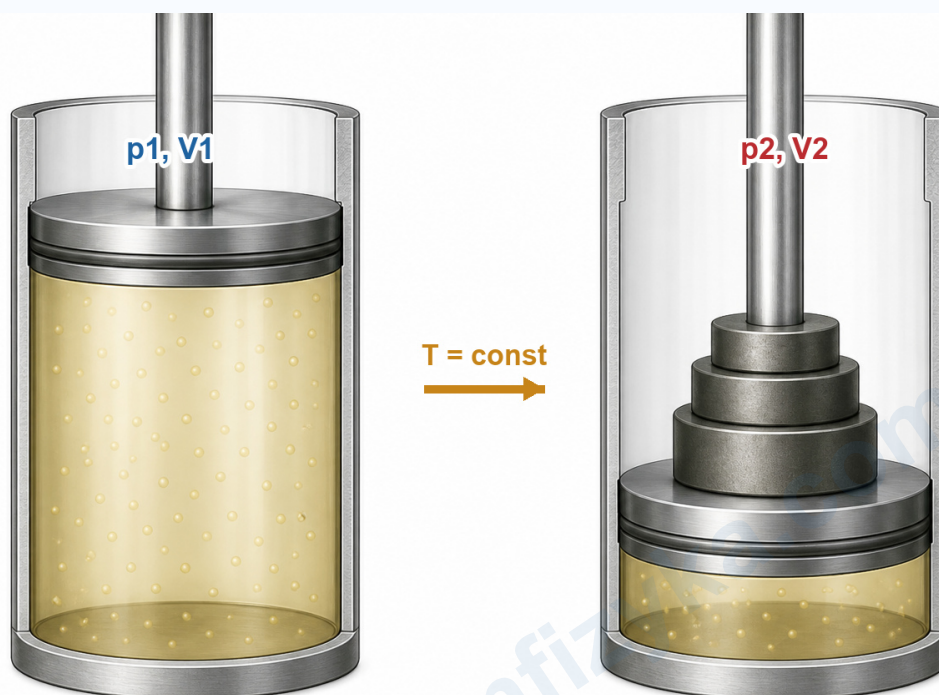
Wyznaczanie ciepła właściwego metalu**kalorymetria**

Próbkę metalu o masie 0,20 kg i temperaturze 100°C wrzucono do 0,30 kg wody o temperaturze 20°C. Temperatura końcowa wyniosła 24°C. Pomijając pojemność cieplną naczynia, oblicz ciepło właściwe metalu. Przyjmij $c_W = 4200 \text{ J/(kg}\cdot\text{K)}$.

9

Sprężanie izotermiczne**prawo Boyle'a-Mariotte'a**

Gaz zajmuje $2,0 \text{ dm}^3$ pod ciśnieniem 100 kPa . Zostaje izotermicznie sprężony do $0,50 \text{ dm}^3$. Oblicz ciśnienie końcowe.

10

Balon ogrzany przy stałym ciśnieniu**prawo Charles'a**

Elastyczny balon ma objętość $2,0 \text{ dm}^3$ w temperaturze 300 K . Ogrzano go do 450 K przy stałym ciśnieniu. Oblicz objętość końcową.

11

Jednoczesna zmiana p , V i T **równanie stanu dla stałej masy gazu**

Gaz ma początkowo $p_1 = 100 \text{ kPa}$, $V_1 = 2,0 \text{ dm}^3$ i $T_1 = 300 \text{ K}$. Po przemianie ma $V_2 = 1,50 \text{ dm}^3$ i $T_2 = 360 \text{ K}$. Oblicz p_2 .

12

Ile moli mieści zbiornik?**równanie Clapeyrona**

W zbiorniku o objętości 10 dm^3 znajduje się gaz doskonały pod ciśnieniem 200 kPa i w temperaturze 300 K . Oblicz liczbę moli. Przyjmij $R = 8,31 \text{ J/(mol} \cdot \text{K)}$.

13

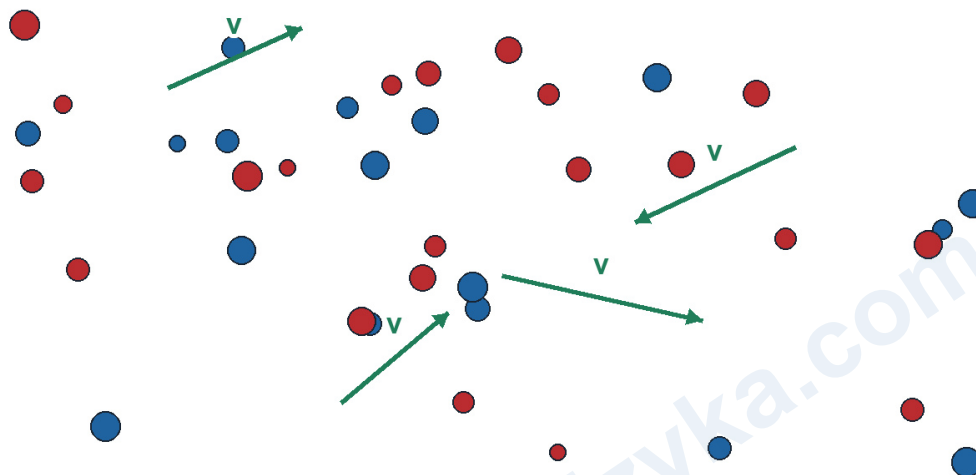
Gęstość powietrza z równania gazu**równanie stanu gazu doskonałego**

Oblicz gęstość suchego powietrza przy ciśnieniu $101,3 \text{ kPa}$ i temperaturze 293 K . Przyjmij masę molową $0,029 \text{ kg/mol}$ oraz $R = 8,31 \text{ J/(mol} \cdot \text{K)}$.

14

Prędkość cząsteczek azotu**średnia prędkość kwadratowa**

Oblicz średnią prędkość kwadratową cząsteczek azotu N_2 w temperaturze 300 K. Przyjmij masę molową 0,028 kg/mol i $R = 8,31 \text{ J}/(\text{mol} \cdot \text{K})$.

rozkład prędkości cząsteczek gazu

15

Energia pojedynczej cząsteczki**interpretacja mikroskopowa temperatury**

Oblicz średnią energię kinetyczną ruchu postępowego jednej cząsteczki gazu doskonałego w temperaturze 500 K. Przyjmij $k_B = 1,38 \cdot 10^{-23} \text{ J/K}$.

16

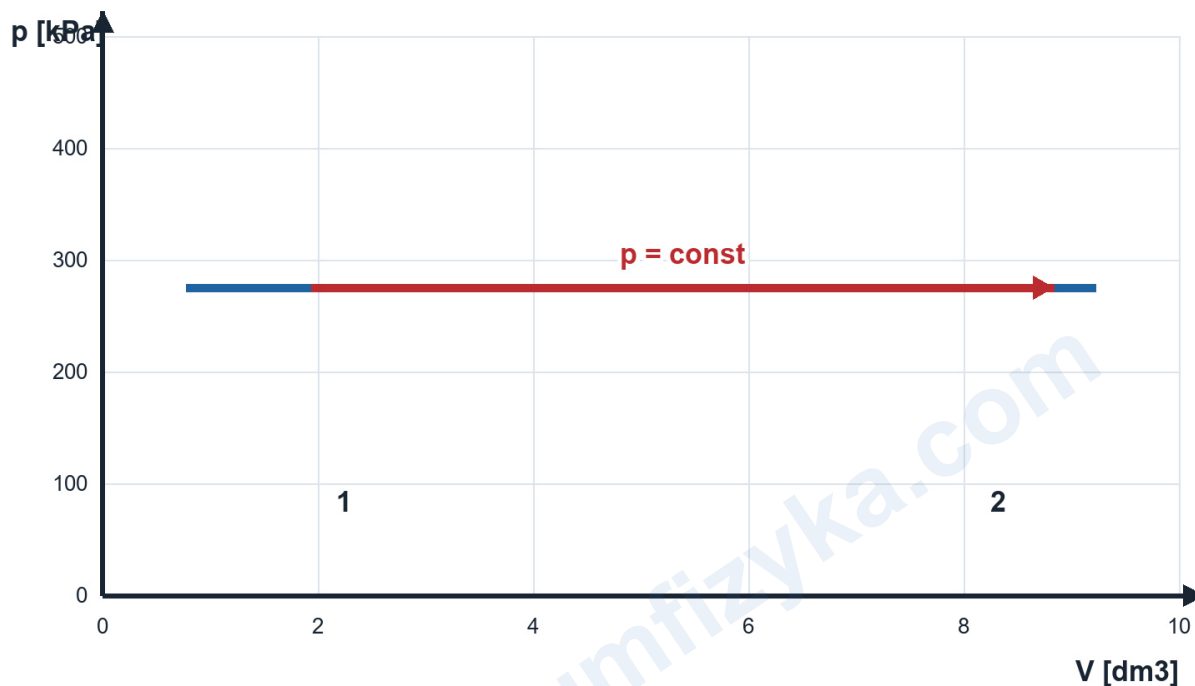
Ciśnienie z ruchu cząsteczek**kinetyczna teoria gazów**

Gaz ma gęstość $1,20 \text{ kg/m}^3$, a średnia prędkość kwadratowa jego cząsteczek wynosi 500 m/s. Oblicz ciśnienie, korzystając z $p = \rho v_{rms}^2/3$.

17

Rozprężanie przy stałym ciśnieniu**praca i pierwsza zasada termodynamiki**

Jednoatomowy gaz rozpręża się izobarycznie pod ciśnieniem 150 kPa od 4,0 dm³ do 12,0 dm³. Oblicz pracę gazu, zmianę energii wewnętrznej i pobrane ciepło.

18

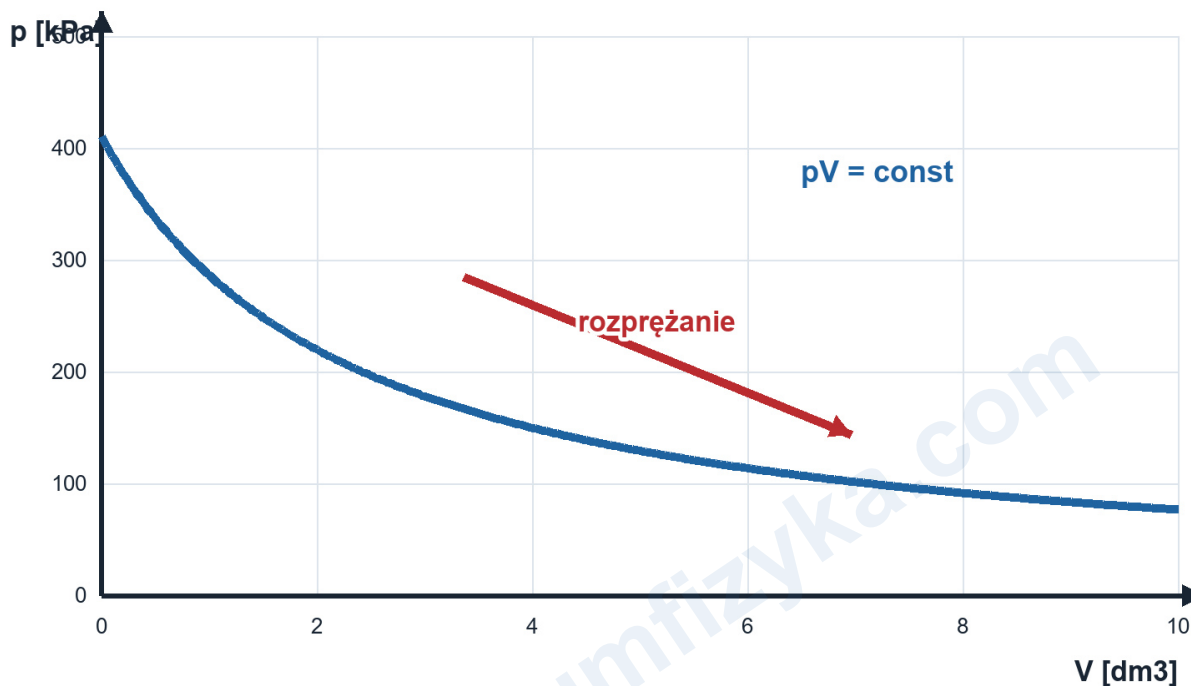
Ogrzewanie przy stałej objętości**przemiana izochoryczna**

Dwa mole jednoatomowego gazu ogrzano od 300 K do 500 K przy stałej objętości. Oblicz pracę, zmianę energii wewnętrznej i pobrane ciepło. Przyjmij $R = 8,31$ J/(mol·K).

19

Izotermiczne podwojenie objętości**praca gazu w przemianie izotermicznej**

Jeden mol gazu doskonałego o temperaturze 300 K rozpręża się izotermicznie do dwukrotnie większej objętości. Oblicz pracę i pobrane ciepło. Przyjmij $R = 8,31 \text{ J}/(\text{mol}\cdot\text{K})$.

20

Silne sprężanie adiabatyczne**przemiana adiabatyczna**

Gaz dwuatomowy o temperaturze 300 K zostaje adiabatycznie sprężony do czterokrotnie mniejszej objętości. Oblicz temperaturę i stosunek ciśnień. Przyjmij $\gamma = 1,40$.

21

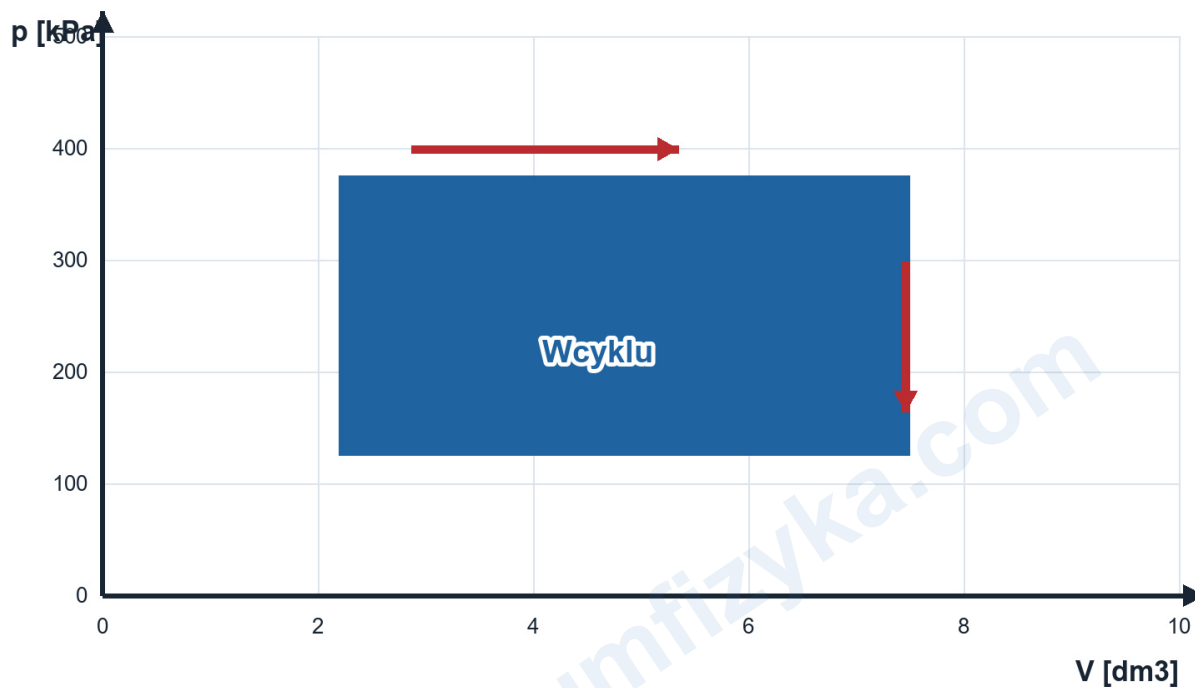
Ciepło i praca wykonywana na gazie**znaki w pierwszej zasadzie termodynamiki**

Gaz pobiera 600 J ciepła, a siły zewnętrzne wykonują nad nim pracę 250 J. Oblicz zmianę energii wewnętrznej gazu.

22

Prostokątny cykl na wykresie p-V**praca w cyklu termodynamicznym**

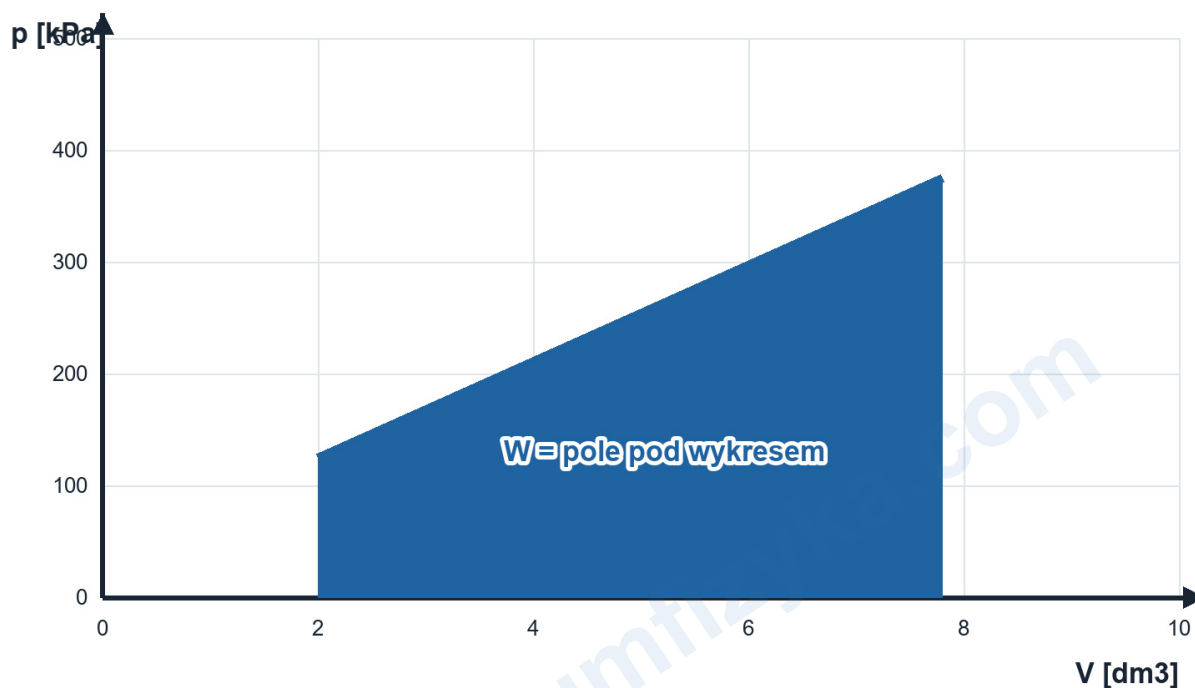
Gaz wykonuje cykl zgodny z ruchem wskazówek zegara między ciśnieniami 100 kPa i 300 kPa oraz objętościami 2,0 dm³ i 5,0 dm³. Oblicz pracę netto w jednym cyklu.

23

Praca pod liniowym wykresem**praca w przemianie gazowej**

Podczas rozprężania ciśnienie gazu rośnie liniowo ze 100 kPa przy 2,0 dm³ do 300 kPa przy 6,0 dm³. Oblicz pracę wykonaną przez gaz.

24

Ciepło molowe gazu jednoatomowego**przemiana izobaryczna i stopnie swobody**

Dwa mole jednoatomowego gazu ogrzano o 100 K przy stałym ciśnieniu. Oblicz zmianę energii wewnętrznej, pracę i pobrane ciepło. Przyjmij $R = 8,31 \text{ J/(mol}\cdot\text{K)}$.

25

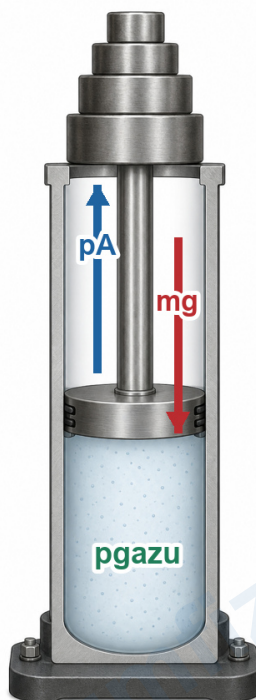
Ciśnienia cząstkowe w mieszaninie**prawo Daltona**

W zbiorniku znajdują się 2,0 mole azotu i 1,0 mol tlenu. Całkowite ciśnienie wynosi 300 kPa. Oblicz ciśnienia cząstkowe obu gazów.

26

Gaz pod tłokiem z obciążeniem**równowaga mechaniczna tłoka**

Pionowy tłok o polu $0,010 \text{ m}^2$ i masie 20 kg zamyka gaz w cylindrze. Na tłoku położono dodatkowe 30 kg . Ciśnienie atmosferyczne wynosi 100 kPa . Oblicz ciśnienie gazu w równowadze. Przyjmij $g = 10 \text{ m/s}^2$.

27

Tłok połączony ze sprężyną**zmienne ciśnienie zewnętrzne**

Tłok o polu $0,010 \text{ m}^2$ przesuwa się o $5,0 \text{ cm}$, ściskając sprężynę o stałej 1000 N/m . O ile wzrasta ciśnienie gazu potrzebne do utrzymania równowagi? Pomiń tarcie.

28

Udźwig balonu na ogrzane powietrze**wypór gazu i gęstość**

Balon ma objętość 1000 m^3 . Gęstość powietrza na zewnątrz wynosi $1,20 \text{ kg/m}^3$, a ogrzanego powietrza wewnątrz $1,00 \text{ kg/m}^3$. Oblicz maksymalną masę gondoli, pasażerów i powłoki, którą balon może unieść.

29

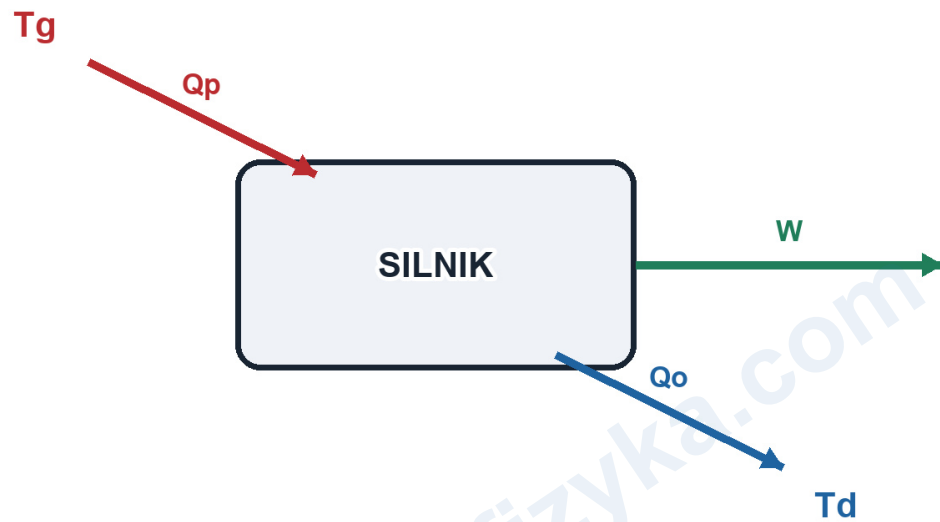
Bilans silnika cieplnego**sprawność silnika**

Silnik w jednym cyklu pobiera 2000 J ciepła ze źródła gorącego i oddaje 1200 J do chłodnicy. Oblicz pracę i sprawność.

30

Granica wyznaczona przez Carnota**maksymalna sprawność silnika**

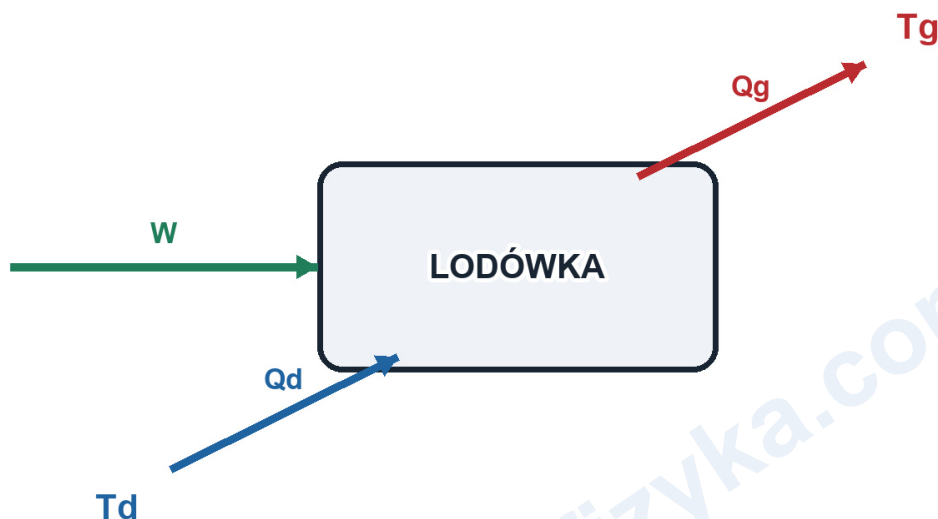
Silnik pracuje między temperaturami 600 K i 300 K. Oblicz maksymalną możliwą sprawność. Ile maksymalnie pracy może uzyskać z 5,0 kJ ciepła?

31

Współczynnik wydajności lodówki**chłodziarka**

Lodówka odbiera z wnętrza 600 J ciepła, zużywając 200 J pracy. Oblicz współczynnik wydajności chłodniczej i ciepło oddane do otoczenia.

32

Idealna pompa ciepła**pompa ciepła Carnota**

Idealna pompa ciepła ogrzewa pomieszczenie o temperaturze 300 K, pobierając energię z otoczenia o temperaturze 270 K. Oblicz maksymalny współczynnik wydajności grzewczej.

33

Entropia topniejącego lodu**zmiana entropii w przemianie fazowej**

Oblicz zmianę entropii 0,10 kg lodu topniejącego odwracalnie w temperaturze 273 K. Przyjmij ciepło topnienia 334 kJ/kg.

34

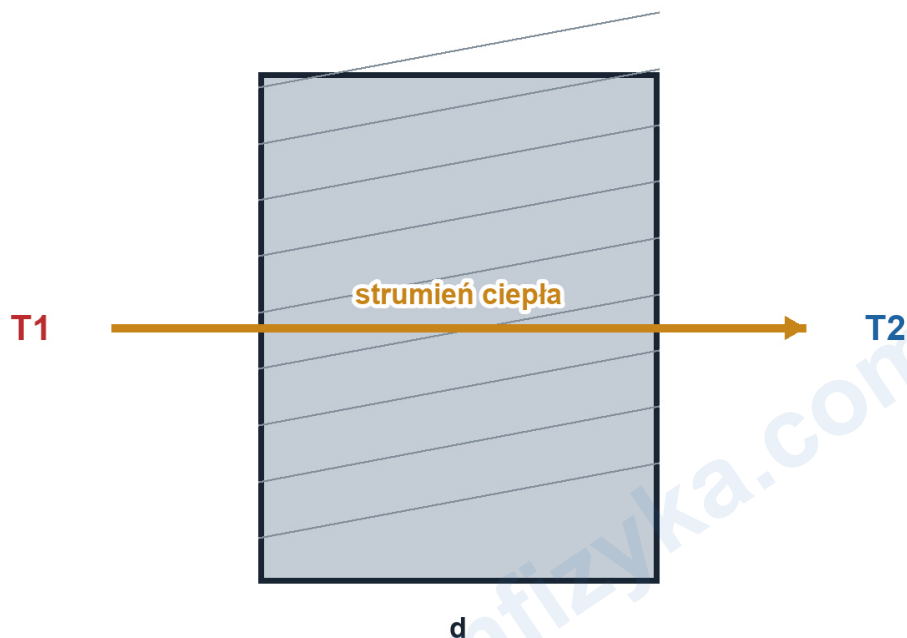
Entropia ogrzewanej wody**zmiana entropii przy zmianie temperatury**

Jeden kilogram wody ogrzewano od 300 K do 350 K w sposób odwracalny. Oblicz zmianę entropii. Przyjmij $c = 4200 \text{ J/(kg}\cdot\text{K)}$.

35

Strumień ciepła przez ścianę
przewodzenie ciepła

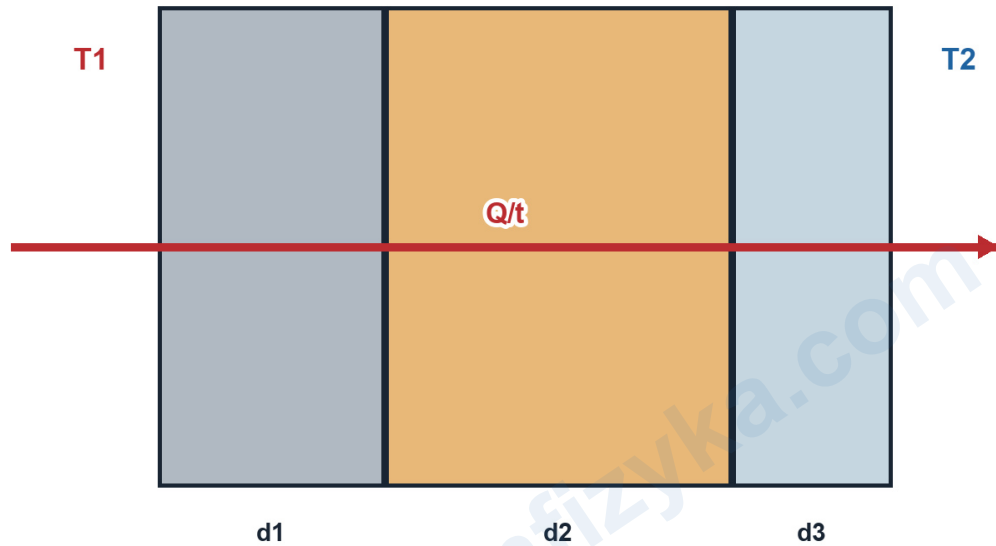
Ściana ma pole 10 m^2 , grubość $0,20 \text{ m}$ i współczynnik przewodzenia $0,80 \text{ W/(m}\cdot\text{K)}$. Różnica temperatur wynosi 20 K . Oblicz moc strat ciepłych.

36

Cegła i izolacja w jednej przegrodzie**opory cieplne warstw**

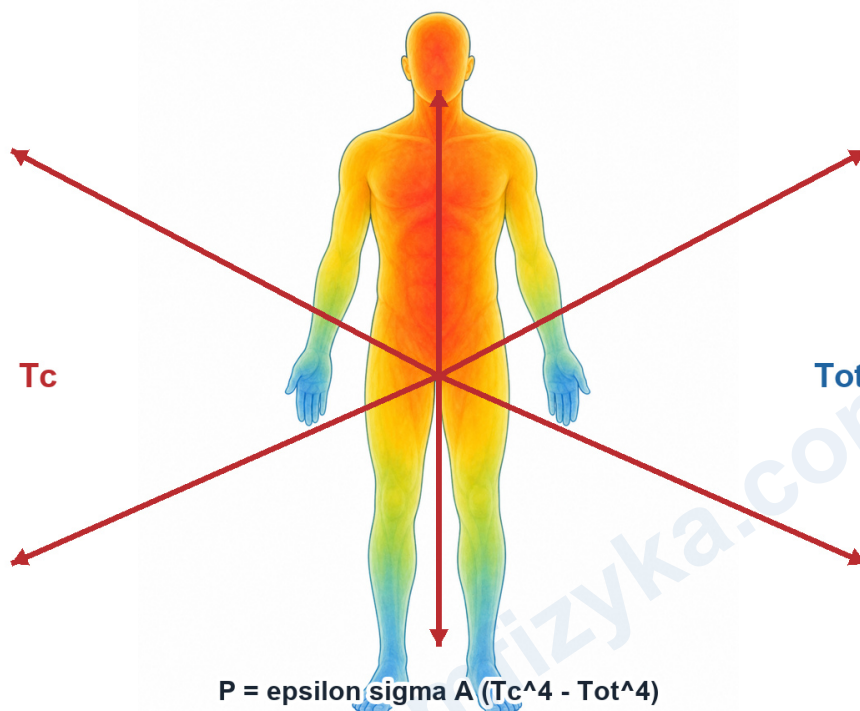
Ściana o polu 10 m^2 składa się z $0,20 \text{ m}$ cegły o $k = 0,60 \text{ W/(m}\cdot\text{K)}$ i $0,080 \text{ m}$ izolacji o $k = 0,040 \text{ W/(m}\cdot\text{K)}$. Przy różnicy temperatur 25 K oblicz moc przepływu ciepła.

37

Promieniowanie człowieka do otoczenia**prawo Stefana-Boltzmann**

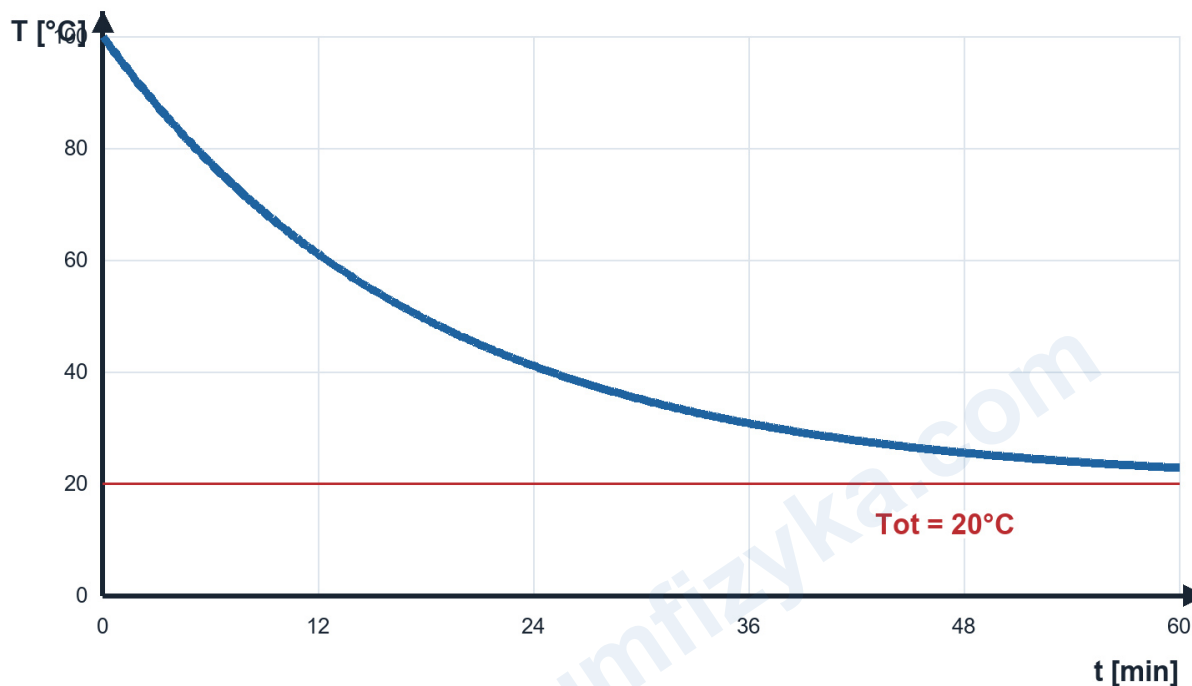
Człowiek ma efektywną powierzchnię $1,8 \text{ m}^2$, emisyjność $0,95$ i temperaturę skóry 310 K . Otoczenie ma 293 K . Oblicz netto moc wypromieniowaną. Przyjmij $\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K}^4)$.

38

Stygnięcie według prawa Newtona**wykładnicze chłodzenie**

Ciało o temperaturze 90°C stygnie w otoczeniu 20°C . Po 10 min ma 50°C . Po jakim czasie od początku osiągnie 30°C , jeśli obowiązuje prawo stygnięcia Newtona?

39

Napężenie w zablokowanym pręcie**rozszerzalność cieplna i sprężystość**

Stalowy pręt jest całkowicie unieruchomiony i ogrzano go o 50 K. Oblicz napężenie termiczne. Przyjmij $E = 200$ GPa i $\alpha = 12 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$.

40

Prędkość dźwięku z własności gazu**przemiana adiabatyczna w gazie**

Oblicz prędkość dźwięku w powietrzu o temperaturze 300 K ze wzoru $v = \sqrt{\gamma RT}$, gdzie $\gamma = 1,40$, a indywidualna stała gazowa powietrza $R = 287 \text{ J}/(\text{kg} \cdot \text{K})$.